

ROLUL TEMELOR PENTRU ACASĂ ÎN PROCESUL DE PREDARE-ÎNVĂȚARE

*Daniela PASCARU, Gabriela ȘAGANEAN**

Catedra Limbi Germanice

**Catedra Traducere, Interpretare și Lingvistică Aplicată*

Homework seems to be an accepted part of teachers' and students' routines, but there is little mention of it in ELT literature. Homework reinforces and helps learners to retain information taught in the classroom as well as increasing their general understanding of the language. Homework develops study habits and independent learning. It also encourages learners to acquire resources such as dictionaries and grammar reference books. Research shows that homework also benefits factual knowledge, self-discipline, attitudes to learning and problem-solving skills.

Homework offers opportunities for extensive activities in the receptive skills which there may not be time for in the classroom. It may also be an integral part of ongoing learning such as project work and the use of a graded reader. Homework provides continuity between lessons. It may be used to consolidate class work, but also for preparation for the next lesson.

Homework should be manageable in terms of time as well as level of difficulty. Teachers should remember that students are often given homework in other subjects and that there is a need for coordination to avoid overload. A homework diary, kept by the learner but checked by teachers and parents is a useful tool in this respect. Motivating students to do homework is an ongoing process, and encouragement may be given by commenting and asking questions either verbally or in written form in order to demonstrate interest on the teacher's part, particularly in the case of self-study and project work.

În zilele noastre, temele pentru acasă constituie un lucru obișnuit atât pentru profesor, cât și pentru student, identificate, cel mai adesea, să răspundă la întrebarea: „Ce ai de pregătit pentru ziua de mâine?”

Astfel, cei mai mulți profesori percep temele pentru acasă ca o continuare și o completare a activității desfășurate în timpul lecției, concentrate pe exersarea cunoștințelor dobândite în cadrul organizat al lecției. În același timp, ele sunt văzute ca având un rol considerabil în formarea tehnicilor de muncă intelectuală, a spiritului de independență și a responsabilității studenților.

Harris Cooper prezintă efectele temei pentru acasă în felul următor: „Efectul imediat constă în reținerea informației de către elev și înțelegerea materialului mai bine, precum și în dezvoltarea gândirii critice și a gradului de formare a conceptelor. Efectul de durată reiese din faptul că învățarea este încurajată în perioada de odihnă” [1, p.34].

Studentul, ca și profesorul, învață toată viața! Pentru a face față exigențelor cotidiene, trebuie să știm foarte multe lucruri. Timpul rezervat orelor în auditoriu este însă foarte scurt. Pentru a asimila informația de care vom avea nevoie pe viitor, este nevoie de o muncă intelectuală de sine stătător, în afara orelor de curs. Studentul, în multe cazuri, primește de la profesor literatura necesară sau sursa de unde poate acumula cunoștințe. Lucrând acasă, individual, își îmbogățește cunoștințele. Însă, pe măsură ce societățile se schimbă tot mai repede, ideea că există un volum de cunoștințe care îl va pregăti pe student pentru viitor se bucură de tot mai puțină susținere. Dificultatea în descrierea unei asemenea „colecții de înțelepciune” devine vizibilă atunci când realizăm că 100% din cunoștințele pe care le posedăm astăzi vor conține doar 10-15% din ceea ce se va cunoaște peste 15 ani. Mai mult decât atât, această bază de cunoștințe în extensiune va deveni tot mai accesibilă publicului larg. Prin intermediul mijloacelor de comunicare electronice, instituțiile de învățământ superior devin centre cu acces la informații de ultimă oră de pe întreg globul pământesc. Pentru a se încadra cu succes într-o lume în schimbare, studenții vor avea nevoie de abilitatea de a selecta informațiile și a înțelege legătura dintre ele, de a decide ce este important, de a plasa în diverse contexte idei și cunoștințe noi, de a descoperi esența lucrurilor întâlnite pentru prima oară, de a deveni profesori buni, pentru a pregăti tânăra generație pentru viitor. Studenții așteaptă profesori inteligenți, bine educați, gata în orice moment să le deschidă drumul în viața mare.

Temele propuse pentru acasă studenților, în funcție de obiectivele dominante vizate de către profesor, se pot grupa în mai multe categorii. Astfel, V.Okon diferențiază temele:

- care urmăresc fixarea cunoștințelor însușite în cadrul lecțiilor din auditoriu și care constau în învățarea după manual sau după notițe;

- focalizate pe dezvoltarea priceperilor și deprinderilor a căror formare a fost inițiată la orele de curs;
- centrate pe însușirea de cunoștințe noi, care anticipă o lecție ce urmează a fi predată sau completează o lecție deja predată;
- mixte, reunind două sau mai multe obiective anterior anunțate.

Fiecare dintre aceste patru categorii reprezintă puncte tari și puncte slabe, amenințări ce se cer diminuate sau oportunități care se pot amplifica sau doar utiliza.

Putem menționa primejdia memorării mecanice a informațiilor, ce se poate diminua prin formarea deprinderii de a prelucra testele, de a reforma enunțurile, a evidenția legături între idei, a diferenția informațiile esențiale de cele auxiliare, a construi exemple după modelul celor oferite.

Unele teme pentru acasă pot plictisi. Dar pentru a păstra curiozitatea studenților și plăcerea de a le efectua, sarcinile trebuie mereu diversificate. În general, tema pentru acasă se anunță la sfârșitul orei de curs. Profesorii cu experiență propun studenților tema pentru acasă și la mijlocul orei, dar chiar și la început. În aceste cazuri, studentul, pe parcursul orei, își poate face o imagine mai amplă despre tema ce trebuie îndeplinită. Defavorabil acționează asupra studenților momentul când tema pentru acasă se dă în pauză. Astfel, unii studenți pleacă, vorbesc și esența îndeplinirii temei nu este înțeleasă de către ei.

Studentului trebuie să-i fie clar ce trebuie să îndeplinească acasă. Astfel, profesorul are datoria să explice studentului sarcina, scopul, instrucțiunile ulterioare. Temele pentru acasă trebuie să fie de așa natură, încât să nu presupună eforturi prea mari. Obiectivul profesorului nu constă în faptul de a împărți grupa de studenți în buni și slabi, dar de a controla dacă toți studenții au însușit esența materiei predate în sala de curs și cum le pot folosi în practică.

Temele cu un grad de dificultate mai mare pot crea obstacole greu de depășit. Dacă studentul nu e în stare să îndeplinească tema, sau trebuie să depună eforturi peste puterile sale, consultând material adăugător, îi ia mult timp, atunci el se descurajează. Un student bun poate pierde încrederea în puterile sale și, totodată, interesul pentru disciplina dată. Aici se irosește mult timp în detrimentul altor activități pe care trebuie să le îndeplinească. În același timp, când tema e peste puterile studenților, aceștia pot apela la colegii lor de facultate din anul mai mare, în scopul rezolvării temei pentru acasă.

Însă temele prea ușoare propuse studenților duc la plictiseală. Profesorul trebuie să echilibreze efortul depus pentru realizarea temelor de acasă, transformându-le într-o sursă de satisfacții, rezultate din confruntarea cu un obstacol autentic, dar posibil de depășit, și să sporească randamentul procesului de învățare.

Respectarea condiției de accesibilitate a temei pentru acasă presupune cunoașterea studenților, a modului și a măsurii în care au fost realizate alte teme, a greșelilor mai frecvente. Condiția accesibilității temei include și volumul temelor; chiar dacă sunt pe măsura cunoștințelor studentului, temele prea voluminoase au același efect negativ ca și cele cu un grad sporit de dificultate.

Tema pentru acasă trebuie bine gândită de profesor înainte de a fi propusă studenților. Ea trebuie aleasă în așa fel ca să contribuie la consolidarea unor cunoștințe bine determinate și să poată fi îndeplinită într-un anumit interval de timp. Ca să-și atingă obiectivele propuse, tema pentru acasă trebuie să aibă anumite motivații: să fie interesantă, să stimuleze căutările, să provoace studenții, să evite plictiseala, monotonia, superficialitatea.

Fiecare student, în mod individual, trebuie să-și programeze efectuarea lucrului pentru acasă. Ajuns acasă (la cămin), studentul face o retrospectivă asupra celor ce are de pregătit pentru ziua de mâine. Calculează (estimează) timpul de care are nevoie și-l împarte în mai multe perioade. Pauzele dintre perioade trebuie să fie de 7-10 minute și trebuie să fie „utile”. Specialiștii spun că sunt pauze „utile” și „mai puțin utile”. O pauză cu folos e plimbarea la aer liber, să mănânce câteva fructe sau să asculte o melodie preferată relaxantă.

Pauzele „mai puțin bune” sunt când studentul stă în fața televizorului și privește un meci de fotbal sau un film amuzant. În aceste cazuri, lui i se distrage atenția de la cele învățate, dar și cu greu pleacă din fața televizorului.

Studentul trebuie zilnic să studieze și, în paralel, să-și pregătească temele pentru acasă. Dacă, să zicem, pentru ziua de mâine are programate lecții de tip seminar și nu va fi scos la tablă (catedră), tânărul oricum trebuie să însușească temele. Pregătirea zi de zi duce la un succes mai mare în promovarea colocviilor și examenelor la sfârșitul semestrului.

Este bine-venit lucrul pentru acasă diferențiat propus studenților. Deci, există o sarcină obligatorie pentru toți studenții, iar față de studenții „foarte buni” pot fi propuse teme suplimentare. Astfel, profesorul trebuie să fie sigur că studentul primește cu bunăvoință acest lucru suplimentar și îl îndeplinește cuviincios. Lucrul pentru

acasă diferențiat este propus mai des studenților din ultimul an de studiu, de asemenea, și studenților care vor urma studiile postuniversitare. După o perioadă de câteva lecții, profesorul găsește puțin timp pentru a conversa pe marginea lucrului suplimentar propus discipolilor.

Rolul profesorului referitor la tema pentru acasă trebuie să corespundă mai multor condiții: accesibilității, oportunității față de curriculum, motivării, feedback-ului, efectele nefiind întotdeauna ușor de diferențiat.

Există o mulțime de alte mijloace prin care poți ajuta studentul să-și îndeplinească conștiincios tema pentru acasă. Studenții au stiluri diferite de învățare și de percepere a informațiilor, iar dacă profesorul este atent la nevoile studentului, atunci pot fi găsite mai multe metode interesante pentru a-l ajuta să însușească mai bine materia.

Astfel, pentru a efectua o însușire eficientă a materiei de studiu, profesorul trebuie să folosească la predare diferite tehnici de învățare. Succesul realizării temelor pentru acasă depinde, în mare măsură, de activitățile desfășurate în cadrul orelor de curs. Profesorul trebuie să țină cont că și experiența de învățare a fiecărui student, cât și stilul de învățare sunt diverse. Studenții pot învăța unul de la altul, punând accent pe exprimare corectă și, concomitent, a se controla unul pe altul.

Lucrul individual scoate în evidență trăinicia cunoștințelor acumulate de către student sau, din contra, punctele slabe pe care le are acesta și, totodată, arată faptele învățate și formularea lor, ca mai apoi să fie folosite la pregătirea pentru examene. Fiecare student este obligat să îndeplinească lucrul propus pentru acasă de către profesor, care poate fi dat studenților atât în formă scrisă, cât și orală. Lucrul pentru acasă dat în forma scrisă e mai ușor de verificat. Profesorul poate verifica tema frontal. El trece printre băncile studenților și vizual cercetează dacă au fost îndeplinite sarcinile propuse. Acest control are ca obiectiv verificarea dacă au fost sau nu îndeplinite temele pentru acasă.

Orișice temă pentru acasă propusă studenților trebuie verificată și apreciată. Aprecierea o putem face prin note într-un registru special al profesorului, în registrul de grupă sau printr-o simplă afirmație că lucrul a fost îndeplinit.

Verificarea temei se poate face frontal. Profesorul propune studenților să prezinte tema pregătită pentru lecția curentă. Printr-o simplă privire profesorul încuviințează îndeplinirea lucrului. Partea slabă a acestei verificări este că profesorul nu pătrunde în esența celor îndeplinite de studenți. Această verificare se face atunci când profesorul este în lipsă de timp pentru verificare. Respectiv, această formă de verificare se folosește rar.

Verificarea minuțioasă a temei de acasă profesorul o face atunci când tema care urmează a fi predată e strâns legată cu cea precedentă. În acest caz, profesorul numește studenții care trebuie să răspundă la întrebările din exercițiu rând pe rând.

Dacă în procesul verificării unele exerciții au fost făcute incorect de mai mulți studenți, atunci profesorul, după terminarea controlului exercițiilor, mai lămurește regula corectă de îndeplinire a lui.

Un model de verificare folosit des de profesor este verificarea curentă. Profesorul strânge caietele cu lucrul îndeplinit de studenți și verifică lucrările, subliniind rezultatul greșit. La următoarea lecție se face schimb de caiete: studentul primește caietul cu lucrul verificat de către profesor și îl prezintă pe cel cu lucrul îndeplinit pentru acasă. Studentul trebuie să mai îndeplinească încă o dată exercițiile făcute incorect.

Profesorul este obligat să țină sub control strict însușirea cunoștințelor fiecărui student. De aceea, el trebuie să estimeze cât timp acordă din lecție pentru explicarea sarcinilor pentru acasă, cât timp își rezervă pentru verificarea cantitativă sau calitativă a temelor pentru acasă și ce tehnici va folosi la verificarea calitativă a temei pentru acasă.

Un control al lucrului pentru acasă le dă studenților posibilitatea să compare răspunsurile. Acest control se face în perechi. În același timp, studenții au șansa să compare răspunsurile lor cu ale colegului, și, totodată, pot face schimb de păreri. Divergențele se analizează în fața întregii grupe și se ajunge la răspunsul corect. Acest procedeu ține studentul în centrul procesului de învățare și corectare.

Controlul lucrului pentru acasă poate fi făcut selectiv. Astfel, studentul este chemat să scoată un bilețel numerotat dintr-o cutiuță specială cu mai multe numere și răspunde la întrebarea cu numărul bilețului extras. În acest caz, se evită divergența dintre profesor și student, care elimină ipoteza că de ce anume el să răspundă la întrebarea cea mai grea sau că special lui i s-a dat exemplul cel mai dificil.

Atunci când profesorul cunoaște studenții din grupe îi poate numi să răspundă la întrebări. În cazul când nu cunoaște bine studenții, profesorul le permite studenților să se înscrie la întrebările ce au fost date pentru acasă. Studenții voluntari singuri își aleg întrebarea la care vor da răspuns, sunt rugați să se înscrie și studen-

ții mai slabi. Dacă nu doresc, pot să nu se înscrie la răspuns. Se mai practică ca, la început, să se înscrie pe poster (foaie cu întrebări) studenții mai slabi. Astfel, li se oferă posibilitatea ca ei primii să-și aleagă întrebările preferate. Însă spre sfârșit se înscriu și cei puternici. Tot la final se pot înscrie și studenții care, dintr-un motiv oarecare, n-au îndeplinit lucrul pentru acasă.

Folosind acest procedeu profesorul poate, după câteva lecții, să compare participarea elevilor la discuții și să-i stimuleze verbal pe cei mai activi sau chiar să-i noteze. În acest mod, studenții devin mai activi, se încadrează în corectarea lucrului pentru acasă cu mai multă inițiativă.

Verificarea temelor pentru acasă trebuie să fie un proces obișnuit. Drept rezultat, studentul are posibilitatea să-și testeze aptitudinile în munca pe care a efectuat-o. Acasă studentul muncește pentru sine, acumulând cunoștințe care îi vor fi de un real folos în viață. Respectiv, verificarea lucrului de acasă nu trebuie să-l streseze pe student.

Majoritatea studenților așteaptă rezultatele lucrului pentru acasă la începutul lecției. Aceasta însă nu e cea mai bună procedură. Studentul care nu și-a îndeplinit conștiincios tema pentru acasă va rămâne cu dispoziția „mai puțin bună” până la sfârșitul orei de curs. Profesorul poate începe lecția cu predarea temei noi, iar controlul lucrului pentru acasă se va face spre sfârșitul lecției, pe neobservate. Verificarea temelor pentru acasă se va face în legătură cu tema nouă. Studentul care a îndeplinit corect sarcinile pe care le-a avut va fi satisfăcut, pe când cel care n-a prea depus eforturi, n-are decât să regrete că nu însușește materia odată cu prietenii săi.

Verificarea lucrului efectuat individual se poate face și în clasă. După terminarea exercițiului, elevii se grupează câte doi. Unul răspunde, altul verifică rezultatul. Se pot schimba cu locul după 2-3 încercări. Astfel, profesorul oferă rolul său de apreciere studenților. Studenților le place acest procedeu. Dacă mai mulți studenți au comis greșeli la câteva exerciții, la sfârșitul lecției profesorul își rezervă puțin timp pentru a lămuri încă o dată materia neînsușită sau specificul unei întrebări neprevăzute.

Scopul temei pentru acasă are un caracter bine definit, și anume să ajute elevii să revadă, să practice, să aplice și să integreze ceea ce s-a învățat la lecții. De asemenea, să se pregătească pentru următoarea lecție, să exploreze unele teme în mod detaliat, să obțină deprinderi de învățare autonomă și să utilizeze diferite resurse de sine stătător.

Tema pentru acasă conține și o valoare implicită, contribuind la dezvoltarea simțului responsabilității, independenței, administrării timpului, inițiativei de a se baza numai pe propriile puteri.

Studenții trebuie să-și spună unii altora și să spună lumii ceea ce știu – pentru a afla ce știu. Spunând, vor învăța. Spunând, vor interpreta lumea așa cum o văd ei. Pedagogii au dezbătut îndelung problema însușirii de informații. Alții însă, au atras o atenție sporită dobândirii cunoștințelor practice și conceptuale. Adepții tezei conform căreia informațiile sunt cele mai importante cred că, odată învățate în mod adecvat, acestea îi pregătesc optim pe studenți pentru viața socială. Cei care consideră experiența practică și conceptele drept esențiale, își argumentează poziția prin faptul că informația în sine nu este suficientă. Mai degrabă, afirmă ei, cunoștințele au valoare numai când sunt utile și nu pot fi utile decât dacă sunt înțelese în termeni conceptuali, fiind aplicate creativ și critic.

Bibliografie:

1. Cooper H. The battle over homework. 3rd ed. - Thousand Oaks, CA: Corwin Press, 2007.
2. Cooper H. Synthesis of Research on Homework //Educational Leadership. - 1989. - No.47. - P.3
3. North S. and Pillay H. Homework: re-examining the routine // ELT Journal. - April 2002. - No.56. - P.2.
4. Painter L. Homework. English Teaching Professional. Issue 10, 1999.
5. Renyi Judith. Teachers Take Charge of Their Learning. - Washington, DC: The National Foundation for the Improvement of Education, 1996.

Prezentat la 19.05.2010